

Előfizetési díj.

Videkére postán vagy helyben házhoz hordva:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy órá helyben	1 frt.
Videkről egy hónapra előfizetést nem fogadunk el.	

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Ötször hasábozott garmond sor vagy annak tere 6kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22). Haasstein et Vogler
Wien
Wallfischgasse Nr. 10.

Nyilttéri cikkeik

garmond sora után 25 kr. fizetendő

Szerkesztői szállás:

Belkirály-utca szeglet trencsin-vár 7. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjazatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”
politikai és közgazd. napilap

1874. második fél évi folyamára.

„KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy órá	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap széttárlásánál előforduló zavar kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetési pénzek, legcélszerűbben postai utalvánnyal kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

A „KELET” kiadóhivatala.

Budapest, július 15. 1874.

Nagyon természetes, hogy a szőnyegen forgó vasuti javaslatok tárgyalása nem mulhattott el a nélkül, hogy a pénzügyminiszter hozzászólása által a kérdés való világításba helyezhessék. És tette ezt Ghyczy Kálmán a képviselőház tegnapi ülésén oly hatalmasan és oly meggyőzőleg, hogy nem csak saját pártja merített belőle megnyugvást és a helyzet felől tiszta felfogást, hanem az ellenzék is kénytelen volt belátni, hogy itt nem a pártférfi, hanem a haza érdekéért küzdő s messzire tekintő államférfi szól.

Köztudomásu, hogy a temesvár-orsovai vasut engedélyezése szoros összefüggésben áll az állam pénzügyi állapotaival, a romániai csatlakozás pedig már 6 év óta áll az országgyűlés tárgyalási sorozatában s most elvégre alkalom nyílik a kérdés oly módú megoldására, mely különösen nemzetgazdasági szempontokból mondható előnyösnek. Tagadhatatlan, hogy ez utóbbi specialis „székely” szemüvegen nézve másként lett volna keresztülvendő; az országos és nemzetközi intézkedések azonban sokkal magasabb álláspontból mérlegelendők s erről az oldalról tekintve az ügyet, egészen más világításban tűnik az föl.

Ghyczy Kálmán, eddigi eljárásához híven, most is az őszinteség álláspontjára helyezkedett s az állam tényleges szükségait és a helyzet concret körülményeit vetve latra: fényes igazolását adta a kormány mindkét rendbeli előterjesztésének.

De itt nem állapodott meg, hanem egy lépéssel tovább menve s a fenforgó viszonytól eltekintve: oly szempontokat is tudott föltüntetni, melyek a javaslatokat — sokkal kedvezőbb színben mutatták fel, mint a minőt a „kényszerhelyzet” igazolni képes lenne.

Különösen érdekes ránk, erdélyrészekre nézve, a beszéd azon része, melyben a tömösi csatlakozás előnyeit az ojtói csatlakozás felett tünteti ki. Mert „az ojtói szoroson át közelebb érjük ugyan a galaczi tengerpartot, de mást nem; Romániának többi része az ojtói összeköttetéstől el van zárva. A galaczi révparton a tengeren jövő provenientiákat illetőleg pedig az ojtói pályával, mely Galiczián megy keresztül, mert ez az északi tengerparttól számítva mindenesetre rövidebb, mint azon pálya, mely Ojtozon keresztül vezetne Európa nyugoti részeibe.

És hozzá adom ehhez még azt, hogy az ojtói összeköttetés egészen el van zárva a török provenientiák elől. Ezen török provenientiákra pedig épen a keleti pálya számíthat a tömösi vonalon keresztül, mert Gyurgyevó felé a Bukarestből vezető vasut egyenes összeköttetésben van azon vasutal, a mely Várna felé vezet, s általában Törökország minden vidékével. Egyenlő költség mellett is tehát, bármennyire ohajtom is a székely népnek javát, általános állami szempontból az elsőbbséget a tömösi pályának kellene adnom.”

Eloszlatja aztán azon aggályokat, melyek az orsovai vonalnak a romániai csatlakozás előtti kiépítése iránt támasztottak s különösen a támasztott meggyőzők a miniszter érvei — fölölvén egyszersmind a nemzetialis tarifák kérdését is, számadatokkal mutatván ki, hogy az osztrák államvasut koránt sincs azon neki tulajdonított előnyös helyzetben, hogy Magyarország gabna-termelését kénye-kedve szerint szoríthatná e tekintetben, ránk nézve veszedelmes verseny terére.

Szóval az ellenzék — mely oly nagy ostentatival takarozott ez uttal is a haza érdekében — (de kissé már elkoptatott) köpenyével — kénytelen elismerni, hogy a kormány e részen épen nem érdemelte azon nehézségeket, melyeket a baloldaltól oly bőkezűen szoktak osztogatni, de legtöbbszörre az igaztalanság levéllel föleresztve.

egy más szó sem, ha még oly édes, ha még oly klasszikus. Belgium! ismétlem e szót most midőn itt ülök egyedül, éjféli felé. Multam egész világát idézi föl, mint a feltámadás trombitája; a sírok föl-tárlanak, a halottak fölemelkednek; az alvó gondolatok, érzelmek, emlékek im kikelnek a földből — legtöbbszörre nagy kísértettel — de még ködszerű alakjukat bálmulom s határozott fogalmat igyekszem magamnak körvonalalásról alkotni: elhal a hang, mely fölkelte s ismét elsüllyednek mind, mind, mint a könnyű pára, melyet elnyel a forma, visszatérve az urnákba, lepecsételve az emlékekbe. Isten veletek ragyogó phantomok!

Ez Belgium, ányás olvasó. Nézd! s ne mond, hogy a kép róna és bágyadt — nekem nem volt sem róna sem bágyadt, midőn először megpillantám. Midőn Ostendét, szelid febrúár reggelén elhagytam s Brüssel felé haladtam: semmi sem lehetett nekem bágyadt. Öröm iránti fogékonyságom, a legfinomabb, tisztább, érzékenyebb, kikeresettebb élességű volt. Fiatal voltam; egészséges voltam; a gyönyör és én még sohasem találkoztunk; még semmi kegye em tompítá vagy elégité ki hajlamaimat. Először karoltam keblemre a szabadságot és ölelése, mosolya föl-költé bennem az életkedvet, mint a nap, miat a keleti szellő. Igen, akkor olyan valék, mint az utas hajnalban, a ki bizonyosan tudja, hogy a domb-ról, melyre most hág, a felkelő nap pompáját fogja látni; mit tesz az, ha az övény egyenes, meredek és köves? azt ő nem látja; szeméi a csúcsra vannak szegezve, mely már pirkad, pirkad és aranyban uszik s ha csak oda felérhet: a szép kilátás feltá-rul előtte. Jól tudja, hogy a nap szemébe fog sütni, hogy kocsija ép most lépi át a keleti láthatárt és hogy a szél-herold, mely arczát legyezi, gyöngy tisztaságu, láng melegségű övényt egyenget az ég azurján a nap-isten számára. Számomra is munka és fáradtság ígérkezett: de a tetetű buzdított, a ké-

Az általános vita e monumentalis beszéddel bátran be lenne fejezhető. Fájdalom azonban még feles számú szónok van följegyezve.

Talán azt hiszik, hogy — mi várhatunk...

Csak, nehogy keseredjen csalódjanak!

— Karlovicról táviratilag jelentik, hogy a szerb egyházi congressus igazoló bizottsága megalakulván s munkálatait nagyrészt befejezván, ma nyilvános ülés fog tartatni, melyen a választási elnök fog megválasztatni.

Bécsi lapok távirati értesülése szerint Mileticsék a megüjtési ünnepély után azonnal erős élet-jelt adtak magukról az által, hogy a 15 tagból álló igazoló bizottságot mind omladinistákból alakíták: köztük van Szuboties, Kaszapirovics, Paulovics; a bizottság elnöke nem Gruics, hanem Mileticsnek egyik hű támasza, Branovaczki. Választási elnökül is ez van kiszemelve. Ezt a napot a bécsi lapok Miletics napjának mondják.

— A jövő ülésszak a pénzügyi reformoknak lesz szentelve. Uj adótörvények, budget tárgyalása s hat év zárszámadásainak végre valahára elintézése jut az országgyűlésnek hivatásul. E feladatokkal a pénzügyi bizottság nem lesz képes megbirkózni, s azért már most tervezik, hogy a pénzügyi bizottság azon meghívására, mely már a mult ülésszak folyamán elrendeltetett a zárszámadások megvizsgálása végett, szükséges lesz még az adótörvények előzetes tárgyalására, — a mi pedig a pénzügyi bizottságnak volt hivatása — egy külön bizottságot alakítani.

A román vasuti csatlakozás és a temesvár-orsovai vonal.

(Az előadó és a miniszter beszéde, a képv. ház)

I.

(Folytatás)

A csatlakozás szükségét, t. ház, azt hiszem, nem szükséges hosszasan indokolni. Hiszen mindenki tudja, hogy a szomszéd államok közt a mai korban, tehát Magyarországnak és Romániának közt is annyi az érdeklődőség úgy az erkölcsi, mint az anyagi világra nézve, hogy e tekintetben egyáltalán nem szorul hosszabb kutatásokra, hogy mennyire szükség van ezen csatlakozásra, nemcsak a tekintetben, mert az ország nyers terményei kivitelére is szükségünk van kelet délkélet felé ily vonalra; de különösen ki kell emelni azt, a mit sokan tagadásba vesznek, — ki kell

tes de ragyogó remény hívott s én nem tartám e sorsot kegyetlennek. Árnyékban haladtam fel a domboldalon; utam kavics, göröngy és bokrok borított, de szemem a fénylő csúcsra voltak szegezve, képzelem a távollevő fényes égbolton bolyongott s nem gondolok a kövekre, melyek lábaim a tál-elgurultak, vagy a tövisre, melyek arczom, kezeim megtépdesék.

Gyakran és egész gyönyörrel tekinttem ki a gyorskocsi ablakán (még egyszer jegyezzük meg, akkor nem a vonatok és vasutak napjai folytak).

Jól van! és mit láttam? Híven elbeszélésem. Zöld, sásoz mocsárokat; szakaszonként megmivelt, termékeny de róna földeket, melyek úgy néztek ki, mint valami nagy veteményes kertek; megnyírt fasorokat, miztha sápkás füzek körítették volna a láthatárt; keskeny csatornákat lassan tovasikulva az út mellett; festett flandriai parasztházakat, egy pár nagyon piszkos gunyhót; szürke, kihalt eget, nedves utakat, nedves földeket, nedves házereszeket; szép tárgy egy sem, festői is alig egy pár tűnt szemembe az egész uton; s mégis nekem minden szép volt, nekem minden festői volt. És szép is maradt, míg csak napvilág volt, pedig a megelőző nyirkos napok az egész tájat mintegy átvezették; de midőn setét lett, megint égni kezdett s a zuhogó és csillagatlan setéten át láttam meg nagy mohón Brüssel első gyertyáit. Azon az éjen keveset láttam az egész városból, gyertyáin kívül. A gyorskocsiról le-szállva, **szállodába hajtottam, ezt ajánlván utitársaim; uti vacsorám elköltve, lefeküdtem s uti álomba merültem.

Másnap reggel fölbredve a hoszu és egészséges nyugalomból, azt hívtam, hogy még X.-ben vagyok s midőn észrevettem, hogy már fényes nap-pal van, gyorsan szöktem ki ágyamból, félve, hogy elaludtam s későn talállok az irodába menni. A rab-ság percznyi kínos érzetét csakhamar ellúzta a szabadság élető tudata s midőn ágyam függőyeit

emelni ezen összeköttetés fontosságát iparunkra nézve is.

Nem mondok újat, 100 szor el volt mondva itt és ott a házban és a házon kívül, hogy a magyar iparnak jelen fejlettségi foka mellett, ha valamerre, úgy bizonyosan kelet felé vagyunk utalva kiviteli cikkeknek számára piacot keresni. És ez igen természetes. Azon tényezők, melyek más szerecséssé országokban az iparnak azon tökélyre való emelését biztosították, a mint azt ma látjuk, saját hazánkban Magyarországnak talán a viszonyok hatalma, társadalmi fogalmainak kénysze alatt elhanyagoltattak. Némelyek állítják ugyan, hogy felesleges ezen indokot felhozni, hogy t. i. ipari cikkeknek a keletre kivitt nyervek, mert hisz, — állítják ők — iparunk nincs is, s hozzá teszik: talán tulipános ládáikkal akarunk megjelenni a keleten, mert mással ugy sem lehet. Én részemről ezen állításokat részint az elfogultság, részint a szenvedély kifejezésének tartom. Én sokkal több becsüléssel vagyok a magyar ipar iránt, mintsem, hogy róla ily kicsinyléssel nyilatkozzam. Igen is rámutathatok az eredményre, t. ház, hogy a magyar iparcikkek azon közkiállításokon, melyek Londonban, Párisban, legközelebb Bécsben s kisebb mérvben több kisebb nagyobb városban rendezettek, a magyar ipar becsülettel állotta meg a mérkőzésben azon helyet, melyre jogot formálhat, igényt tarthat. És ha nem volna is iparunk, vajjon abból az következik-e, hogy keleti fatalizmussal álljunk meg azon állásponton, hogy ha nincs, ne is legyen; és nem az következik-e inkább, hogy a mi nincs, igyekezzünk azt megszerezni. Az következik-e, hogy nyugodjunk meg e keleti fatalizmusban és ne tegyünk semmit? s nem az következik-e, hogy kelet felől menjünk nyugatra példáért és ott szerezzünk lelkesedést?

Nem hivatkozom másra, csak Hollandiára, mely százados küzdelem alatt vívta ki magának a politikai szabadságot, függetlenséget, s azután századokon át, természet feletti küzdelemmel vérrel s munkával szerezte magának a földet, az országot, a természet elemei, a tengerek hullámai ellen.

A csatlakozás szükségességére 2-ik érvül emlitudja, t. ház, hogy a keleti vasut drága jószágunk gyanor-szágnak (Ugy van! balfélt). Évenként közel 3 milliót fizet rá kamatbiztosításképen. Előlegeink vannak nála, melyeket behajtani érdekünkben áll. Csak nemrég 17 milliónyit fedezett biztosítottat a másodrendű kötvényekért. (Mozgás balfélt) 17 millióért vállalt az állam szavatosságot a másodszorozatu kötvényekért. Nagyon is érdekünkben áll, hogy a másodszorozatu kötvények oly árkelettel helyeztessenek, el, hogy abból a magyar államnak kára ne legyen; az érdekünkben áll, hogy a részvények emelkedjenek az megint természetesen érdekünkben áll, hogy a keleti vasut jövedelme szaporodván, az állam által ne-

félrehuzva széttekinték a tágas, magas, idegen teremben: milyen egészen más volt, mint a kis, setétes, bár nem kényelmetlen londoni szobácska, melyben ezeltű két nappal hálтам, midőn a hajó indulását vártam! De távol legyen tőlem, hogy ama kis szoba emléket profanáljam! Az is drága emlékem, mert ott nyugalomban és setétben feküdve, ott hallám először sz. Pál nagy harangját, mint éjfélt kongott s még most is emlékszem a nyugott, érzécs hangok imaszerűségére. Annak a kis szobának keskeny ablakából láttam először a londoni ködből kibontakozó szentegyházat. Azt hiszem, hogy amaz első hangok, első tekintet által felkeltőtt érzelmek csak egyszer fogják el az embert; érzed hát emlékezetedben kincs gyanánt. Pecsételd le a hamvvedrekbe s őrizd biztos fülkékben!

(Folytatás következik.)

Élethölcseség.

(Hogyan boldogulunk? Irta dr. Mathews Vilmos, fordította Poligén. Kiadja a Franklin-társulat. A Kis nemzeti muzeum 23. és 24. füzeté.

Ára egy-egy füzetnek 50 kr.)

(Folytatás.)

(M.) Isten soha sem akarta, hogy erőteljes függetlenlények egy neveltesenék, hogy másokba kapaszkodjanak, mint a repkény a tölgyhöz. Az élet nehézségei, nyomorai és kísértései; — a szerencséhez vezető uton lévő akadályok, — valóságos áldást képeznek. Ezek edzik az embert és tanítják önizalomra, épen, mint egy fel-főtűnk fölénnyel bíró athletávali birkózás saját erőnköt gyarapítja s ügyességnek titkát tanuljuk meg. Minden nehézség, mint Bunyan mondja a kísértésről, egy jó szembe velünk, mint az oroszán Sámsonnal; az első találkozásnál

ki fizetett garancia kevesbüljön. És nem hiszem, hogy valaki tagadhatná, t. ház, hogy ha a magyar keleti vasut azon zsákutcából, melyben van, kivettetik és megnyílik a nemzetközi forgalom, annak jövedelmezősége egyáltalán ne emelkedjék.

De hiszen azt fogják arra mondani, hogy óhajtjuk a csatlakozást, de nem óhajtjuk az orsovait és és nem óhajtjuk a tömösit; az orsovait nem óhajtjuk, mert a temesvár-orsovai vonal kiépítése által concurrensévé válik a keleti vasutnak, lenyomja ennek forgalmát, és nem óhajtjuk a tömösit, ezt legalább az állam keleti részeinek bizonyos vidéki érdekéinél fogva.

A mi az egyezményben foglalt két csatlakozási pontot illeti, t. ház, az a nemzetközi szerződésekben szokásos jelleghez hiven precizizáltot aként, hogy a szerződő felek kétségkívül mindig hoznak bizonyos áldozatot a másik javára és biztosítanak előnyöket egyik a másik javára. Így ezen szerződésnél is semmi más, mint azon, a magyar törvényben, a szerződési jogban föllelhető elv jutott érvényre: „do ut des, facio ut facies.“ Az orsovai csatlakozás a mint mindenki tudja, Romániának kedvez; az, hogy a keleti vasut összeköttessék Romániával, a mi érdekünk. Románia, azt lehet mondani, sine qua nonként kötötte ki az orsovai csatlakozást, és ha egyáltalán azt akartuk, hogy legyen a keleti vasutnak összeköttetése, kénytelen volt a magyar állam kormányára azon kívánságot hozzájárulni, hacsak azt nem akartuk, hogy egyáltalában ne legyen összeköttetés a keleti vasut és Románia közt, mert hiszen azt csak nem fogja senki tagadhatni, hogy ha Románia azt mondaná, hogy nem akarok semmiféle vasutat a magyar határon, hogy kényszeríteni lehetne akár az ojtózi, akár a tömösi csatlakozás elfogadására. Ha tehát egyáltalában óhajtjuk, hogy csatlakozásunk legyen Romániával, akkor bele kellett egyeznünk abba, hogy Tömösnél legyen ez a csatlakozás, miután Románia érdeke ismételt az orsovai csatlakozást kívánja.

Előbb említém, hogy a részletes vidéki érdek azt mondja, hogy miért Tömösnél és miért nem más szorosnál történik a csatlakozás. Én, t. ház egyáltalában nem akarom kétségbevonni a vidéki érdekeknek némely esetekben jogosultságát, hiszen nem következik, hogy a vidéki érdek ellentétben álljon az állam közérdekével. De különben is a részletes egészséges állapota, hogy ha az agyban és egészben, mint szokás mondan, megvan, kétségkívül jelenti, hogy az egész állapota is egészséges. És én, a ki oly meglehetősen képviseltem, melynek egyáltalában nem jutott osztályrészül semmiféle kedvezmény az újabb korszakban, (Közbeszólások: Nem tartozik ide) nem vádoltathom önmagammal, ha arra sulyt fektetek, mert ha van vidéke az országnak, melynek azon gazdag lakomából, melyek eddig feltaláltattak (Felkiáltások: Nem tartozik ide, a dologra) semmi sem jutott, bátran hivatkozhatom a t. képviselő urakra, hogy ez mi, hanem éppen a legújabb időben azon piacokat, melyeket — a bányavárosokat értem, — azelőtt lehet mondani kizáró tulajdonok birt, és melyekre való tekintettel szabott ki az adóprovisorium által igen magas adója, éppen a vasutból az által mind elvesztette. (Felkiáltások: Nem tartozik ide!) Tudom; de meg kellett említenem — s ha mégis azt mondom, hogy a kormány jelen pénzügyi helyzetünk mellett más kapcsolati pontot nem fogadhatott el, mint a tömösit, ez egyenesen csak is a tényleges helyzetnek felel meg. A tömösi csatlakozási pont Brassótól mintegy 3 mérföld és valami; a másik kapcsolati pont pedig akár Brassótól, akár a keleti vasut egyik vagy másik pontjától véve, ismét hiteles információ

orditanak és fogaikat csikorgatják, de egyszer legyőzve, egy-egy csomó mézet találunk bennük. A veszőly azon tulajdonképeni elem, melyben a hatalom fejlődik. „Képesség és szükség egymás mellett laknak“, mond Pythagoras. „Ki csatázott“ mond Carlyle „hacsak szegénységgel és kemény munkával is, sokkal ügyesebbnek és tapasztaltabbnak fog találni, mint az, a ki otthon, távol maradhatott a csatától, az élelmes-szekerek közt elrejtőzve, vagy még biztosabb helyen.“ — Burke midőn visszavér Bedford herczegnak támadását, azt mondá magáról: „Engem nem polyáztak, ringattak s dédelgettek törvényhozóvá. A magamhoz hasonló emberek jelszava: „Nitor in adversum.“ *) Nagy államférfiak minden időben inkább köszönhetők éles látásukat, tapintatukat és előrelátásukat balszerencséjüknek, mint sikereiknek. Az államférfi tudományának mesterévé éppen annyira lesz kudarcai és kijáratásai, mint szellemi győzelmei által. Valahányszor „sakk“-ot vagy „mat“-ot kap „királya“, annyiszor mélyebb belátást nyer a politikai játéka s következő kombinációt növekedő ügyességgel s a siker több valószínűségével teszi.

Lord Thurlow angol kancelláról mondják, hogy midőn egy szüle tanácsát kérte, mi módon biztosíthat fia legtöbb sikert a forum előtt, azt felelte volna: „Költse el fia vagyonát, nősüljön s költse el nejét s aztán ügyvédekadjék; nagyon kevés kétség lehet a siker fölől.“ Miért ez ajánlat? Eyszerűen; mert Thurlowot a szemlélet megtanította, hogy az, kinek biztos eszközei vannak fenntartására, nem fogja vállalt valami kiméletlenül a munkához vetni. Ez okból tartott vissza Thurlow lord Eldontól egyszer egy igen zsiros állást, mondván, hogy azt Eldon kegynek tekintse. „Mit ő ezalatt értett“, mond lord Eldon „az volt, hogy tapasztaltam, miszerint én természetemmel igen indulens voltam, és hogy csupán a

alaján mondom, 10—12 mérföld. Már most akár az állam maga építse ki ezen vasutat, akár pedig kamatbiztosítás mellett építsék ki, kétségtelen, hogy a három s negyed mérföldnyi vonal kiépítése vagy annak kamatbiztosítása sokkal csekélyebb értékbe kerül, mint a 12 mérföldnyi vasut költségei vagy a költségek kamatainak biztosítása.

Sokan aggodnak az iránt, s ezt már előbb említém, hogy az orsovai csatlakozás, tehát a temesvár-orsovai vasut kiépítése által minden forgalom elvonatik a keleti vasutól; én nem tagadom, hogy bizonyos mesterkelt intézkedéssel; eljárásal a forgalom természetes útját egy ideig akadályozni lehet, de hogy az magát előbb-utóbb rectificálja, és a kereskedelem a maga érdekében megkeresi azon utvonalt, mely reá nézve a legelőnyösebb, ezt senki sem tagadhatja.

A t. ház engedelmeivel ezen egyezménynek még egy pontjára vagyok bátor kiterjeszkedni, melyet némelyek felhoznak, azt mondván, hogy inkább ne legyen semmi csatlakozás a magyar állam és Románia között, mintsem hogy éppen ezen csatlakozás legyen. Ez, t. ház, nem lenne más, mint az elzárkózás politikája, az elzárkózás, valóságos kínai fal felállítása, mely megjárta a középkorban politikai, társadalmi és — a mennyiben létezett — forgalmi tekintetben, de általában nem kivihető, nem is okszerű a mai korban; ma, midőn oly óriási a solidaritás, az érdekeközösség a világ összes nemzetei és államai között, midőn közössé vált a tudomány, a közmívelődés egyetemessége, és közössé vált az ipar és kereskedelem összeköttetési forgalma, ma ily elzárkózottságot létesíteni akarni egyértelmű volna az abszurditással, s ha per absurdum, — de a mit tagadok — mégis kivihető volna, azon nemzet magának emelné fel sirirátát, mert annak, ha kedvező körülmények között van, vagy zsiójában kellene megfúlnia, vagy ellenkezőleg éhen kellene vesnie, vagy a történelem és az események napirendre térnének felette.

Én általában nem lehetek ily elzárkózottság barátja, és ha más alkalommal helyeseltem a belügy-minister ur azon nyilatkozatát, hogy a magyar állam és nemzet nem ambíálja azon hivatást, hogy akár kelet, akár nyugat felé terjeszkedjék, ezt elismerem politikai tekintetben; de hogy ne terjeszkedjék ipara, munkája és kereskedelmi forgalma által, azt határozottan kárhoztatom: sőt ellenkezőleg óhajtóm, hogy munkája, ipara és kereskedelmi forgalma által minél kihatóbbá váljék, minél inkább igyekezzék megmutatni, hogy ha fenntartani tudta magát hosszas ideig, és megvédni az országot a belviszályok közt és a külelenség ellen, úgy a béke műveinél is tud akként megállni, hogy a versenyt, melyet az egymás mellettiség előidéz, kiálja. Fenntartva esetleges mondandóimért részint a vita utárára, bezárom előadásomat azon kéréssel, méltóztassék a t. képviselő urak megengedni a jelenlegi egyezmény általánosban a részletes tárgyalás alapjául elfogadni. (Helyeslés.)

II.

Zichy József gr. közlekedési miniszter:

Ha országunknak geográfai fekvésénél fokva politikai hivatásunkon kívül közgazdasági hivatásunk is van, ez, ugyhiszem, nem lehet más, mint közvetíteni a kelet és a nyugat közt a kereskedelmi és ezzel együttesen a kulturát. Ez alatt a közvetítés alatt azonban nem pusztán szállítást érhetek, de igen is értem azt, hogy saját eladói termékeinket szaporítsuk a kelet felé, és azzal, a mit termelni megtanultunk a nyugattól, lássuk el a nálunknál még csekélyebb iparos előhaladottsággal bíró keletet.

szükség tehetett szorgalmassá. Igazán, semmi sem lehet kevésbé bölcs, mint a szülőknek azon nyugtalan gondoskodása, melylyel vagyont gyűjtenek, hogy gyermekeik azt öröklhessék. Sok a dolgozik megfeszített erővel és gazdálkodik kinosan, hogy gyermekeinek felnőtt korukban „lendületet adjon“, holott legrosszabb ellenséget sem tarthatná biztosabban szegénységben és ismeretlenségben.

Olvasásatok a minden körbeli és minden nemzetbeli szegények és gazdagok történetét és azt fogjátok találni majdnem változatlanul, hogy a „szerencsés fiúk“ az életet a hágesó legalsó fokán kezdék, anélkül, hogy őket Hercules csak egy újjával is segítette volna; míg a „szerencsétlenek“, csilaguk letűnésének első okát abban lelik, hogy mások által voltak támogatva. Közmondás, hogy gazdag fiatal emberek, kik szerencséjüket ott kezdték, hol apáik elhagyták, ott végzik, a hol apáik kezdtek. Az egyetlen pénz, mely az embernek hasznára van, az, melyet maga keresett. Öröklött vagyon, a helyett hogy további szerzésre sarkalljon, „szabadalom a tunyaságra“. Az ősnék készpénze, mintannak kész ruhái, ritkán illenek azon emberre, ki azokat örökl. — De mért szorítkozunk azokra, kiket a kereskedésben szorgalom tett gazdagokká. Honnan jönnek az értelmi égboltozat világi, — azon csillagok, melyek állandó ragyogással századokon keresztül tündöklnek? Nem emelkedtek-e fel ezek, az esetek roppant többségében a sötétség, elhagyottság és szükség mélysegeiből? Igen, onnan emelkedtek fel és dolgoztak visszafajthatatlan hévvel s oly kitarással, mely semmit sem tekintett teljesítettnek, mindaddig, míg valami teljesíteni való maradt.

(Folytatása következik.)

Nekünk tehát óhajtunk kell a csatlakozást.

A mi a szerződésben kijelölt két csatlakozási pontot illeti, az egyik az orsovai, a másik a tömösi, a két irány pedig az orsovai-temesvári s a tömös-brassói. Orsovai évszázadok óta közvetíti a Duna völgyében a kelet élénk forgalmát, Orsova azon pont, mely felé jelenleg is már Romániának vasutai épülőfélben vannak, és ha jól vagyok értesülve, a jövő tavasszal meg is fognak nyílni.

Ennélfogva ezen pont, úgy hiszem, a kombinációból nem maradhat ki. Ha Orsovától Magyarországa belsejébe kívánjuk folytatni a vasutat, igen természetes, hogy alig képzelhető más két irány, mint az orsova-temesvári és az orsova-aradi.

Igen fontosak és alaposak voltak azon okok, melyek a kormányt arra birták, hogy az orsova-temesvári iványnak adja az elsőbbséget az orsova-aradi előtt. (Halljuk! Halljuk!)

Ha ugyanis Arad felé kívánjuk Orsovától kiépíteni a pályát, ez, úgy hiszem, nem volna másképp lehetséges, mintha az vagy államköltségen, vagy pedig kamatbiztosítás mellett vállalkozók által építtetnék ki. Azt hiszem, hogy jelenlegi financiai állapotaik nem olyanok, hogy vagy az első, vagy a második mód javaslatba hozható volna.

De ezenkívül reánk nézve azon szempont is volt döntő, hogy az orsova-aradi vonal által minden esetre egy hatalmas versenytárs keletkezne a jelenleg már létező arad-temesvári vonalra nézve.

(Folyt. köv.)

Külföldi szemle.

Kolozsvár, jul. 16.

Nagy mérvben foglalkoztatja a külföldi sajtót Schmidt porosz kapitány meggyilkoltatása a karlisták által, ki, mint már jeleztük, a spanyol republikánus hadseregben tartózkodott, mint több lapnak harctéri tudósítója. Ezek közül a Kreutz Zeung, és Vassische Ztg. igen éles kifejezésekben nyilatkoztak nézeteiket a karlisták vad hadviselési módja felől. Ez utóbbi lap pedig az európai államok jogában és kötelességében állónak mondja, hogy „ily vadság ellen közösen fellépjenek.“

Nevezett lap e közös fellépés alatt azt érti, hogy a brüsseli congressuson képviselt hatalmak egy erőlyes collectiv jegyzékkel tiltakozzanak a karlisták embertelen hadakozási módja ellen. Legjobb volna azonban, ha e collectiv jegyzék a francia kormányhoz intézetenék, hogy a francia határrezsnek ne szolgáljanak többé a karlisták táborával, honnan pénz, eleséget és csapatokat kapnak a legborszaszabb polgárháború folytatására és tovább szítására. Ha Don Carlos bandái e segédforrásoktól meglesznek egyszer fosztva, önmagától is elalszik a polgárháború tüze.

Ezenképpen a sajtó véleménye és felszólalása, hogy a karlisták vad barbarizmusát tovább tűrni lehetne. Mi is azt hisszük, hogy az európai hatalmaknak mulhatlan kötelessége közösen fellépni ily hyéna-marczangolások ellen. Örökös szegény és gyalázat tapadna e korra, ha a civilisált nemzetek kormányai tovább is elnéznék, mint tapadják lábbal az emberiség törvényét Don Carlos bandái.

Az „Istenért, trónért és oltárért“ püszitító zsványok vad állati dühét még a következőkkel ilusztrálják. Az északi spanyol vasut-társaság a napokban egy jelentést tett közzé, melyből kiviláglik, hogy a karlisták 1873-ban mennyit pusztítottak — csak a mi magát a vasutvonalat illeti. — Fölégettek e vasuti vonalon 19 állomás helyet, 49 házát; összeromboltak 9 hidat és 400 kilométernyi távirdavonalat, megölték végül számos vasuti hivatalnokot.

Franciaországban a nap eseményeit képezi Fourton belügyrészede az alkotmány-bizottság július 10-én tartott ülésében. Olvasóink emlékezhetnek, hogy Mac-Mahon július 9-ki izenetében azt mondá többi között, hogy megbizta minisztereit, miszerint az alkotmány-bizottságban adják elő azon pontokat, melyekhez ő ragaszkodik, s melyeket az alkotmány javaslatokban fel kíván vétetni. E célból, másnap aztán meg is jelent a 30-as bizottságban Cissey és Fourton s ez utóbbi ez alkalommal következőleg körvonalozta a kormány álláspontját:

„A november 20-ik törvény meghatározta a tbnagy hatalmának tartamát, de fenntartott némely pontozatot. A kormány nem akar vitát kelteni minden alkotmány-kérdés felett, de eljöttnek tartja az időt, hogy a többi pontokat kijelölje.

A bizottság már oly határozatokban állapodott meg, melyek hasonlóak azokhoz, minőket a kormány óhajt. Így a választási javaslatban a bizottság a kerületszerinti szavazást hozta be. Ez lényeges pont a kormány szemében, s mi arra kériük őket, hogy ezt egy speciális törvénybe vegyék fel. Mi kétségkívül messze állunk még az általános választásoktól, de szükséges, hogy arra is gondoljunk és azt előkészítsük. Reméljük, hogy e tekintetben köztünk s a bizottság között nem lesz semmi eltérés.

Egyetértünk önkkel egy második kamara felállításának szükségében is. Mac-Mahon tbnagy kormányára e tekintetben oly követelményekkel áll szemközt, mint bármely más kormány, bármelyek legyenek is azon alkotmányos dispositiók, melyekben önök a jövőre nézve megfognak állapodni, s melyeknek utját vágni, nem állhat a kormány hivatásában.

A nemzetgyűlés megígérte, hogy nem oszlik el addig, míg meg nem alkotja a második kamaráról szóló törvényt, s el is fogadta elvben a két kamara rendszert; de tovább kell mennünk s mi ezért

arra kérjük önöket, hogy oly törvényt alkossanak mely mellett a második kamra fennállhat.

Mi e kamara alkatrészeit illeti, a kormány az hiszi, hogy jogában áll a senatus egy jelentékeny részét kinevezni. Az arány-kérdése azután alárendelt kérdés, ezt a viták urján lehet eldönteni.

A harmadik lényeges kérdés, a felosztás kérdése. E jogot egymaga gyakorolja-e a végrehajtó hatalom feje, vagy pedig a senatussal egyetemben oly kérdés, melyet mi most nem akarunk praecisizálni, minden attól függvén, hogy miként lesz megalkotva a második kamara. E pontra nézve tehát nem köti magát előre le a kormány meghatározott tételhez.

Egy kis statistika.

A magyar faj s a nemzetiségek testi képességeit érdekesen tünteti föl Ausländer Uzor, m. kir. honvédfőorvosnak a 85. (pancsovai) honvédszázalóal kiegészítő kerületében végrehajtott ujoncozásról szóló összehasonlító kimutatása.

Van a kerületben magyar, német, román, szerb és tót.

Vizsgálat alá került.	Alkalmos volt.	Az 59' mérték el nem érte.	Gyöngének találtatott
Magyar 158	38, azaz 24 ³ / ₁₅	29, azaz 18 ⁵ / ₁₅	47, azaz 29 ¹¹ / ₁₅
Német 456	90, azaz 19 ¹ / ₃	67, azaz 14 ¹ / ₃	107, azaz 23 ¹ / ₃
Róman 720	102, azaz 14 ² / ₅	98, azaz 13 ⁴ / ₅	267, azaz 37 ² / ₅
Szerb 1152	147, azaz 16 ³ / ₈	148, azaz 12 ⁷ / ₈	403, azaz 34 ¹ / ₈
Tót 103	16, azaz 15 ¹ / ₂	17, azaz 16 ¹ / ₂	29, azaz 28 ¹ / ₂
Összesen 2598	432, azaz 16 ² / ₃	359, azaz 13 ² / ₃	853, azaz 32 ¹ / ₃

A vizsgálat alá került 2598 egyén között tehát csak 1644, 65% találtatott testi sérv nélkül. Testi épségre nézve a legkedvezőbb arányt a magyarok találjuk; a magyar t. i. több mint 24% alkalmast adott, az általános kedvezőtlen százalékkal tehát része nincsen. Ez öröndetes tüneménynek szemben áll a mérték alattiak nagy száma, e tekintetben a magyar a legnagyobb százalékat, a 18-at mutatja. Miután a magyar faj általában a kicsiny fajok közé nem tartozik, dr Ausländer e körülményt nem ily okokból magyarázza, még pedig az elszigetelt élő magyarok egymás közötti házasságában véli fel fedezhetni. Magyarok ugyanis Ürményházán, Albrecht falván és Debelyácson fordulnak elő. A legtöbb mérték alatti Debelyácson találkozott. Ezen falu lakossága nemzetiségére nézve egészen elszigetelt van és bizony feltehető, hogy a körül lakó más nemzetiségekkel csak ritkán vagy sohasem vegyül; hozzájárul, hogy a debelyácsiak reformátusok lévén, a közelebbi rokonok közötti házasság nincsen tiltva; világos tehát, hogy az általános természeti törvénye szerint a folytonos maguk közti vegyülés által e kell satnyulniok és valószínű, hogy ugyanezen okozta létre a gyengék nagy arányát is.

A magyar után a németnél találkozott legnagyobb arányban az ép testű, sőt a gyengék és mérték alattiak száma a németeknél kisebb, mint a magyaroknál, de több a gümőkörös, a viszerbajok és a végtagok fogyatkozásai.

A szerb fajnál a gyengék 34 s a románoknál 37 százalékat tesznek; ha hozzávesszük e két nemzetiségű a nagyobb számú gümőkörösokat s a többi fogyatkozásokat, nem lehet csodálunk, hogy a csak 16, a román csak 14 (a legkisebb arány) ép embert képes 100 közt kiállítani, nem csodálhatjuk, hogy munkaképességükre nézve a határvidéki szerb és román a legalantabb fokon áll s anyagilag elszegényedett nép. Tekintetbe véve a fenntebb mondottakat dr. Ausländer azt állítja, hogy a szerb és román fajnál a volt határvidéken a kiveszés megkeddődött, mert gyenge, beteges elődöktől alképes utódok nem származhatnak, s ha a viszonyok nem változnak, a kiveszés gyorsan is fog haladni. Ezt a szerb és román nép életmódja eléggé megmagyarázza: táplálatauk legtöbbször növényálladékból áll s az évenként kétszer előforduló hosszú bójtkben ételben való nélkülözés a széles italak bőséges élvezete által pótoltatik, hozzájárul a lazult erkölcs, s az egymásközti házasság keresztezés nélkül; ezek mind oly tényezők, melyek egy néptaj elsatnyulását eléggé képesek előidézni.

Feltűnő, hogy csak a tótoknál fordult elő a golyva s pedig majdnem 3%-kal; ez szerző szerint nem lehet más, mint visszaütés elődeikre, kik a kárpátok alól telepedtek le a határvidékre. Ismeretes természeti törvény a visszaütés, melynél fogva ha valamely elődnök különös tulajdonsága vagy testi fogyatkozása volt, ez néha a legtovább utódban ismét mutatkozhatik, már pedig a golyva a kárpái völgyekben lakó tótoknál otthonos, és most a határvidék tótjai között is mutatkozik.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, július 16. 1874.

— Károly román fejedelem a Rajna tájkára utaztában ma reggel városunkon keresztül vount. Az indóházán Simon Elek polgármester és Minorich Károly főkapitány fogadták ő fenségét, ki szívélyesen kérdezősködött Kolozsvár viszonyairól, az egyetemi szász és román hallgatók számáról; beszélgetése egyáltalán érdekltséget, tájékozottságot árukt el hazai viszonyainkat illetőleg s mint legújabb nemzetgazdasági momentumról megemlékezett. A társalgás német nyelven folyt. A fejedelem neje-

*) Ellenések közt kiadók. — P.

vel és csekély számu kísérettel, utazott át, maga polgári ruhában volt öltözve s fején kisdő pörge kalapot viselt.

— A kolozsvári polgári lövész-egylet e hó 26-án közgyűlést tart, az építési alakítások miatt létrejött költségek fedezésének elintézése végett. — Az igazgató választmány — mint halljuk — két javaslatot fog előterjesztetni, hogy vagy 100 drb elsőbbségi részvény bocsátassék ki, vagy pedig a részvegybirtokosok 2 vagy 3 évre mondjanak le kamatigényeikről. Mi részünkről ez utóbbit ajánlanók elfogadás végett.

— A sétatéren vasárnap, a sétatér díszítése, egy gyermekperk berendezése, padok szaporítása s öntözési készülékek költségeire nagyszerű ünnepély lesz. A látványok sorrendje következő: Délután 3 órakor májusfára mászás jutalmakkal; 4 órakor egy 50 vedres hordó sör kilövése s elköltése; 4½ órakor léggömb bocsátás; 5 órakor bajvívás a tavon felállított állványon, jutalmakkal: 5½ órakor léggömbbocsátás; 6 órakor bűvészi mutatványok a tavon; 6½ órakor léggömb bocsátás; 7 órakor nagy csolnak-verseny, versenydíjakkal; 7½ órakor léggömb bocsátás; 8½ órakor tüzjáték a tavon; 9 órakor bűvészi előadás, görgőtűz világított léggömb bocsátás az Arenában. Bementidj: Pártoló és kocsi-jegy 1 frt, o. é. Személyjegy 20 kr. Gyermekek 10 kr. Jegyeket előre válthatni: Demjén László és Somlyai László urak kereskedésében, Tauffer János piacon s a sétatéren levő cukrászataiban.

— Bodorfi Henriknek, színházunk derék baritonjának jutalom-játéka tegnap közép-számu közönség előtt szép sikerrel folyt le. A „Sevillai borbély” már régebb ideje nem került nálunk színre s a közönség mindvégig jó hangulatban élvezte a sikerült előadást, melyben a jutalmazott (Figaro) mellett Gerecsné (Rosina), Marczel (Bartolo) s Vidor (Basilio) tündek ki sikerült játékkal, valamint elismerést érdemel Dahnoki Béla ur, ki Nagy-Váradról épen ez előadásra rándult át körünkbe s Almariva szerepében kissé gyöngö, de szabatosan képzett hangjával előnyösen utítja föl a kolozsvári közönség előtt nem ismeretlen nevét. A közönség többszörösen hangos kifejezést adott tetszésének s a jutalmazottnak és a vendégnek számos koszorút s virágfűzért dobott.

— Mostanában nem vagyunk hiányában a látványosságoknak. Külközép-utca sarkán magyar trikolor lobogók alatt, „Kunst-muzeum” feliratu bodéban Werin nevezetű panorámás és szörny-állat mutogató kísért. S hogy igen sokan jönnek kísértetbe a látványtól, arról a tableaukkal díszeskedő bodé előtt ügyelgő néptömeg eléggé tanuskodik. A „panem et circenses” jelszava ugylátszik ma sen téveszti hatását a nép kevésbé mivelte rétegeire.

— Gyöngyösné Mátyra Laura asszony, mint a „Ref.” írja, meghívást kapott Kolozsvárra néhány vendégszerepre; mielőtt azonban még ide jönne, Szentesre rándulhat előadásra, hol a közönség ujjában bebizonyította, hogy tetemesebb áldozatokat is kész hozni a magyar színészetért, gyönyörű színikört építvén.

— Léghajós Kolozsavárt. Boudet Henrik légutazó, Makon városa nevű hajójával, vasárnap d. u. 6 órakor a helybeli ev. ref. főtanoda külső udvarán, mint egy falragaszról ártasulunk, egy repülő trapezen felszáll s 10,000 lábnyi magasságból többféle testgyakorlatokat fog végbe vinni. Az előadás ideje alatt zenekar fog játszani.

— Reszler István operaénekes, utóbb szingazgató e hó 13-án, élte 45-ik évében meghalt, gutta értés következtében.

— A pápa alamizsnása és a Vatikán egyik legnevezetesebb egyénisége Monsignor de Mérode mult szombaton meghalt. A pápaság ügyének mindvégig tántoríthatatlan előharcosa volt, bár Antonelli „non” possumus” politikáját kezdettől fogva nem helyeslő. Hetvenkét évet élt és a legközelebbi bibor-nok kinevezésén ő is ki volt jelölve.

— Báro Eötvös sirja. Báro Sina Simon, kinek ercsi-i birtokán van tudvalevőleg a nagy magyar sirja, azon utasítást adta említett uradalma igazgatójának, hogy ama sirt a benne nyugvó nagy hazafihoz, költőhöz s államférfihoz méltólag díszítesse föl, s a kápolnát körülvevő parkot szépíttesse meg, korlátlan szabadkezet adván neki a költségek mekkoraságát illetőleg. A jószámgazgatóság tehát jeles munkákat bízott át a fővárosból a szépítési mű kivitelére.

— Lapistya környékén, Kolozs megyében, a villám hét gyermeket sújtott le. A szegény gyermekek epret szedtek az erdőszélen s heves zivatartól érétre, egy magas fa árnyékába kerestek menhelyet. Egy villám csapás mind a hétnek kioltá életét.

— Bismarck hercegről, Kissingenből e hó 14. dikéről, írják, hogy az előtt való nap a fogházban meglátogatta Kullmant, hogy őt kihallgassa, ez beismerte, hogy szándéka volt a birod. cancellárt meggyilkolni, állítólag több társa van, de ő mako-sul megtagadja a vizsgálati kérdésekre a választ; a délutáni vonatot eredmény nélkül kutatták át, midőn a vonat Schweinfurtra érkezett, Hotteler lelkész, mint a kinek gyaníthatólag része van a merényletben, letartóztatott. Este Bismarck fiával megjelent a kertben, a közönség lelkesen üdvözölte, este fáklyás zene volt Bismarck lakása előtt, ki megjelent az erkélyen, köszönt és azt mondta, hogy a merénylet nem személyének, hanem az általa képviselt ügy szabadsága és függetlenségének szólt, majd hoch-ot mondott a német birodalomra és a szövetséges fejedelmekre; a közönség zajos lelkesedéssel

éljenzé Bismarckot és a bajor királyt. Bismarck ismét köszöné és hoch-ot mondott a bajor királynak. Kullman különben kádárlegény, tagja a salzvedeli kath. legényegyletnek s több ízben látták gyanus érintkezésben egy kath. pappal.

— Az orosz cár és Albrecht főherceg Varsóban. Varsóból f. hó 10-éről következőket írják a cár és Albrecht főherceg tiszteletére rendezett ünnepélyekről: A moszkotovi mezőkön gyönyörű idő mellett és nagyszámu közönség jelenlétében a Varsó körül táborozó csapatok diszben kivonultak. A cár o. tábornoki egyenruhában jelent meg a Szent István-rend szalagjával; fényes kíséretében volt Albrecht főherceg orosz dzsidás-egyenruhában, valamint az osztrák-magyar és porosz hadseregek több tábornoka és tiszteje. A csapatok elléptetése egy óránál tovább tartott. Este 6 órakor Albrecht főherceg a Lazienki palotában ebédet adott, melyre a legmagasabb rangú katonák, az osztrák és porosz vendégek és a cár kíséretéből való méltóságok voltak meghíva. Este a színházban balett előadás volt, melyen a császári vendégek az udvari páholyban jelen voltak. Estalkonyatkor a város házai fényesen világítottak. Másnap a cár és Albrecht főherceg meglátogatták az Alexander Mária leányintézetet, azután megint kimentek a moszkotovi mezőkre szemlét tartani. Délután a Belvedere palotában ebéd, este megint balett előadás és fényes kivilágítás volt. Ezzel az ünnepélyek véget értek. A cár és Albrecht főherceg mint távirataink jelentik, már Pétervárra érkeztek.

— A német császár és az osztrák-magyar uralkodó július 14-én 2 óra 45 perczkor érkeztek Ischlbe; Rudolf koronaherceg porosz egyenruhában várta a fejedelmeket; Hohenlohe herceg főudvarmester és br. Noptsa kíséretével az Erzsébet szállodában várakoztak; a szálloda virágokkal és zászlókkal volt díszítve. A német császár Ferenc József császár király és Rudolf korona herceg által fogadtatott. A szálloda körüli nagy néptömeg várta a fejedelmek érkezését.

— Szathmári Enyedy Albert neje Kovrig Ida életének 28-ik, boldog házasságának 10-ik évében, folyó évi július hó 15-én, reggeli 7 órakor himlőjárván következtében M.-Vásárhelyt elhunyt. Béke lengjen porai felett!

— Lótenyésztési ügy. Sz. 23—874. stb. eln. A folyó 1874-ik évben megtartandó ménkisorsolások a nagyméltóságos földmívelés-, ipar- és kereskedeleügyi m. kir. miniszteriumnak folyó évi jul. hó 2-án 11616. sz. alatt kelt rendelete folytán a különböző állami méntelepeknél következő rendben fognak eszközöltettni, u. m. 1) a décsi méntelepnél szeptember 5-én délelőtt, 2) rettegi méntelepnél sept. 5-én délután, 3) a homoródi méntelepnél szeptember 8-án. Felhívom ennél fogva mindazon érdekelteket, kik ezen kisorsolásokon meneket venni óhajtanak, a fentírt és kitűzött időben, a helyszínén megjelenni észveskedjenek. Szamosújvárt, 1874. július hó 13-án Br. Bánfi Dániel, az erdélyi központi lótenyésztési bizottmány elnöke.

— Reuter Frigyes, ismert nevű német író július 12-én Eisenachban gu táulás folytán meghalt.

— A Székely-Udvarhelyi állami főrealtanodánál a vegytan-termesztarjai s leirati mértan és mértanrajzi tanszékek betöltésére pályázat van hirdetve. A rendes tanárok illetménye 1200 frt. évi fizetés, 200 frt. lakbér, s minden öt évi szolgálat után 100 frt. pótlék. A pályázati kérvények Aug. 15-ig beadandók.

— Messina környéke is gyönyörűséges vidék lehet, mivel az orosz kormány négy rettegett rabló fejére nem rég 100.000 frankot tűzött ki.

— A kitűnő sloven nyelvész s tekintélyes nemzeti író Caf Oroszlav, Petauban, hol lelki pásztortisztelet viselt, a napokban pisztolylövéllel végeztetett életének.

— Robertson T. tanmódja szerint a franczia nyelv levél szerinti önkéntesének II. részéből immár XXVII. XXVIII. és XXIX. levelet vettük. Egy-egy levél ára 30 kr. A Psenyeczki Nagy Sándor által szerkesztett e füzetek igen alkalmas kulcsot képeznek e nyelv gyökere birtokához.

— Az osztrák északi sarkvidéki expeditio felől ide oda két éve hogy mitsem tudni, s most már általános ez aggodalom, hogy ha a jég táblák közé szorultak, élelmük is elfogyott. Gr. Wilczek, az expeditio egyik tagja 1872 augusztusában a hajót a Nassau nevű foknál hagyta a jég közt. Csakhogy azóta e jég nem tisztult el, hanem a mult nyáron még nagyobb lett a torlódás. Siderow tekintélyes orosz tengerész azt mondja, hogy a „Tegethoff” hajónak most is a Nassau körüli jég közt kell lenni, de oda nagy feladat elhatolni. Szóval a gyanítgatások igazolni kezdik a korábbi aggodalmakat Weyprecht és Pager urak expeditioja iránt.

— A „quatre heure!” A nagyváradiak a napokban pikáns kis történeteknek voltak szemtanúi. A „Széchenyi-téren,” mint a „Nagyv.” írja, két fiu egy kis kanári madarat pillantott meg. A fiuk egyike fölmászott utána és csodák csodája a madár nem repült el. Ovatosan közelebb kuszott hozzá, a madárka nem mozdult, a fiu meg volt lepve, és sehoggy sem tudta fölfigni a kis madár mozulatlanságát. Ekkor a fiu hozzá kapott a madárhoz és megfogta. A talány meg volt fejte, a kis madár élettelen volt. Hanem az érdekesebb rész még csak most következik; a kis kanári nyakára egy piros selyemszál volt kötve, melylyel a fa egyik ágába akadt, és a kismadár valószínűleg nem bírván a vastag szálát elszakítani, megfűlt. De nincs még

vége! A piros selyemszálhoz egy kis papírtekerces volt kötve, melyen e szavak voltak olvashatók: „A quatre heure, mon cher! (Négy órakor kedvesem!) A kis madár tehát szerelmi posta volt... Ki tudja, minő szép szemek siratják a kis szerelmi postát.

— Könyvszemle. A magyar-, német-, francia- és angol irodalom újabb termékeiből megérkeztek Stein János erd. muzeum egyll. könyvtárhoz Kolozsvárt: Dickens, (Box) Dombey és fia, regény. 5 kötet, 5 frt. — K. Papp Miklós, a vádiottak padján, regény, 1 frt 20 kr. — Ábrányi Kornél, elméleti s gyakorlati összbangzattan. 1 kötet, ára 2 frt. — A magyar birodalomban honos fák szilárdságának kipróbálása tárgyában véghezvitt vizsgálatok eredménye. I. füzet. 1 frt. — Müldener, aus der Verbrecherwelt. Eine Sammlung von psycholog-intressanten Criminalgeschichten. 2 Bände 4 fl 20 kr. — Widmann, Gehör und Stimmbildung: Mit 2 Holzschnitten. 1 fl 80 kr. — Murmann, Pflanzengeographie der Steiermark. 1 fl 80 kr.

KÖZGAZDASÁG.

Az erdők befolyása a levegő és talajra.

(Hírom közlemény.)

I. K ö z l e m é n y.

Ujjab időben gyakran halljuk emlegetni, még pedig illetékes helyről, miszerint hazánk égalja pár évtized óta, mintha csak ki lenne cserélve, fagy és szárazság eddig nem ismert mérvben adóztatja a földmívelő osztályt. Midőn szakértőink e megdöbbenítő körülményeket konstatalják, egyszersmind reá mutatnak a baj okaira/ és különösen kiemelik a rendetlen, lelkiismeretlen erdő-irtások káros következményeit. E tárgy többszörösen meg volt vitatva és kellő fénybe van helyezve, ennek dacára azonban az erdők mégis tovább pusztittatnak és a befásítás ige csiga-léptekkel halad előre főleg nálunk, holott bércezes hazánk számos, nem rég még erdővel borított, vidéke már ma is szomorú képét mutatja azon jövőnek, melynek elébe nézhetnek mindott, hol ez irányban tovább haladnak.

Szolgálatot vélek tenni e lapok t. olvasóinak, ha a „Landwirth” utolsó számaiban fenirt cím alatt megjelent értekezést közre adom, annál is inkább, mivel abban sok új exact kísérlet eredménye van egy e tárggyal foglalkozó munkából átvéve.

Valamely ország és egyes polgárainak jóllete és előmenetele — mondja a nevezett czikk — bizonyos fokban annak erdő-gazdagságától van függővé téve; az erdő azonban nem csupán közvetlen hasznáért, mint tárháza az épület, szerszám és tüzi-fának, hanem különösen és főleg azért érdemli meg figyelmünket, mivel befolyása van az égaljra és szabályozója a vizeknek, megóv az áradásoktól és miután forrásainkat rendszeresen táplálja, a vízszükségnek elejét veszi. Nagymérvű erdőirtások káros következményeire történeti adatok alapján lettünk figyelmesek téve, — ezen egy a mezei, mint az erdő-gazdaságra nézve nagy fontosságu kérdés azonban még mindig vita tárgya, mivel a nézetek és tapasztalatok részben ellentmondanak egymásnak.

Utóbbi években oly nevezetes érvek hoztak szőnyegre e tárgyat illetőleg, hogy szükségesnek tartjuk azokat tudomásra hozni.

Wex Gusztáv — a Dunaszabályozás vezető mérnöke Bécsben — egy értekezésre igenlőleg felel azon legközelebbi kérdésre, hogy vajjon a források, folyók, folyamok megapadtak-e az erdő irtások folytán. Feleletét a Rajna, Oder, Elbe és Duna vizárlást mutató táblázataira alapítja. A Duna vizárlásának súlyedése mellett szembetűnően tanuskodik azon körülmény, hogy a vaskapunál a folyam ágyát repesztés által mélyíteni kell, másfelől pedig tanácsosnak látszik Bécs mellett a szabályozott Duna medrét 1000 lábról 900-ra leszállítani.

A folyó vizek apadásának okát Wex szintugy, mint a legtöbb szakértő, a folytonos erdőirtásokban keresi; okozza ezen kívül a tavak, mocsárok kiszáritásait; eddig miveletlen területek őstítését; mester-séges rát és más öntözéseket; a haszon-állatok és emberek fokozott fogyasztását. Figyelmeztet továbbá a meredek hegyoldalak feltöréséből eredő károkra.

Valamennyi vita ugy a szakirodalom, mint gyűlés-termekben az erdőségek befolyását illetőleg, mindeddig végeredményre nézve meddő volt, mivel kétségbevonhatlan tényeken, exact kísérleteken alapuló számokat, adatokat felhozni nem lehetett. Ma már e részben sok van lendítve a dolgon azon hét kísérleti állomás által, melyeket a bajor kormány áthatva az ügy fontosságától, Eberrmayer tanár vezetés alatt 1866-ban életbe léptetett; ezekhez sorakozik egy privát állomás Csehországban.

Ez állomásokon tett észleletek, összehasonlítás kedvéért, ugyanazon időben egy erdei és egy mezei kísérleti telken lettek keresztűl vive. Eberrmayer művéből, melyben az említett észleletek és eredmények a következtetések bennfoglalálrák következő, mint lényeges és különösen a mezei gazdaságra nézve fontos tételeket akarjuk kiemelni és szólnunk mindenek előtt az erdők befolyásáról a talaj hőmérsékére.

A hó elterjedése a talaj azon rétegeiben, melyekben az erdei fák és mezőgazdasági miveleti növényeink gyökerei szétágaznak az erdészek és gaz-

dák figyelmét egyaránt megérdemli, mivel a talajhő fontos tényezője a tenyészetnek és a növények kifejlődésére legkevésbé sem csekélyebb jelentőségű, mint a körleg hőmérséke. Sachs legújabb kísérletei bizonykodnak gazdáink azon régi hite mellett, hogy egy meleg talaj a tenyészetnek sokkal kedvezőbb, mint egy hideg; névleg a magvak csírázása és tavasszal a növényi élet ujra ébredése körül, játszik fontos szerepet a talaj hőmérséke; kalászosaink például +5—6 ° R. mellett csíráznak, szintugy élő növényeink legtöbbje akkor ébred uj életre, ha a talaj hőmérséke + 4—5 ° R.

Gazdáink ezeketán joggal nem mindig a levegő alacsony hőmérsékét, hanem a talajban kivált tavasszal igen hosszán kitartó hideget okozák a rosz termésekért. A talaj hőmérsékének, ez időben mind gyakrabban eszközölt méréseit senki sem fogja tehát feleslegesnek tartani. Hiányoztak azonban mostanág oly mérések, melyek erdővel borított és kopár helyeken egy időben lettek volna végrehajtvá mi az összehasonlítás, az erdők befolyásának kimutatása végett a talaj hőmérsékére, okvetlen szükséges,

Árjegyzék.

Július hó 9-én tartott hetivásárról (alsó auszti. mérő középr.). Tisztabuza 6 frt 62 kr. Elegybuza 4 frt, 60 kr. Rozs 4 frt. 35 kr. Árpa. — frt — kr. Zab 2 frt. — kr. Törökbuza 4 frt. — kr. Pityóka 3 frt — kr. Marhahus fontja — frt 21 kr. Kolozsvárt, július hó 9 én. 1874.

— A Nagy-Enyedi piac árjai július hó 9-kén 1874 Alsó auszti. mérő. Tisztabuza 6 frt 63 kr. Rozs 4 frt 13 kr. Elegybuza 5 ft — kr. zab 1 frt 88 kr. Széna 2 ft. 10 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 10 frt. — kr. Marhahus fontja 16 kr. Konyhaliszt 14kr. Borsó mérője 32. Lencse 32, paszuly 20 frt.

— A gyula-fehérvári piac árjai jul. 11-én 1874. A. auszti. mérő Tisztabuza 6 frt — kr, elegybuza 4 frt 75 k. rozs 4 frt — kr. kukorica — ft. zab 1 frt 75 kr. pityóka 2 frt 40 kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy font disznózsir 52 kr. egy kupa borsó 20 kr. lencse. 20 kr paszuly 20 kr Egy mázsa kenyér liszt 13 frt Egy font marhahus 20, Egy mázsa széna 2 frt 40 kr. Egy öl tüzi fa kemény 7 frt. 50 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Július 15-én 5% Metalliques 70.45 frt. Kamat —. — 5 % Nemzeti kölcsön 75.60 frt 1860 Kőlesön 109.75. Bankrészvény 978 Hitelintézeti részvények 23475 London 111.50 ft. st. Ezüst 104.60 Cs. kir. arany — Napoleonor 8.87½.

Urbéri kötvények: Magyarországi 76.—. Temesi 75.50 Erdélyi 73.65. Horvátországi 79. —

Felelős szerkesztő: Szász Béla

Jelzalog kölcsönöket.

A birodalom bármely részében, telekkönyvezett földbirtokra — dacára a jelenlegi zillált pénzviszonyoknak — 5000 frttól a legmagasabb összegig a legelőnyösebb módozat mellett törlesztésre gyorsan eszközöl.

A hat. eng. általános

Ipar és Kereskedelemi ügynöki iroda

Kolozsvárt, Óvár, bástya utca 6 szám.

Ugyanott van a nyitrai gépgyár erdélyi egyediűli főraktára, hol mindennemű gazdasági gépek kaphatók vagy megrendelhetők.

Nagyobb gépeknél részletfizetések is elfogadhatnak. (Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 1-től 4-ig.)

Minden betegnek erő és egészség gyógyszer és költség nélkül:

az igen kellemes Revalescière Du Barry Londonból. (185—209)

Egyetlen betegség sem képes a delicat Revalescière Du Barry-nak ellentállni, a mely gyógyszer és költség nélkül meggyógyít minden gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, vesemirigy-, nyákhártya-, lélegzés-, hűdés és májbajt, tuberculo-set, aszkór, tüdővést, hurutot, emésztéshányt, dugulást, vérhaszt, álmatlanságot, gyengeséget, aranyért, vizekört, hideglázi, szédülést, vértelenséget, fülzugást, émselygést és hányást még terheséget alatt is, diabetest, melancoliát, soványágot, közevényt, csuszt, sápkört. Kivonat 76000 bizonyítványból ollyavalyák gyógyításáról, melyek minden gyógyszernek ellen álltak.

57942. sz. bizonyítvány.

Gleimach, jul. 14. 1867.

Isten után az ön Revalescière Du Barry-jának köszönhetem meggyógyulásomat borzasztó gyomor- és idegbajomtól.

Goder János,

a gleinehi esperesség provisor, u. p. Unterbergen

Kiagenfurt mellett.

62,914 sz. bizonyítv.

Weskau, 14. sept. 1868.

Mintán üdült aranyér, májbaj és dugulás ellen éveken át mindenféle gyógyszer sikertelen használat, kétségbeesésben önmek Revalescière-jét és iszolyomadtam. Nem birom eléggé meghálálni istennek és önmek a természet ezen drága adományát, a mely reám nézve kimondhatlan jó-téteményemé lőn.

Steinmann Ferenc

Táplálóból lévén a husnál, a Revalescière éltéseknél a gyermekeknél 50-szer olcsóbb a gyógyszernél.

1/2 fontos bádógszelencében 1 frt 40 kr. 1 font 2 frt 50 kr., 2 font 4 frt 50 kr., 5 font 10 frt. 12 font 20 frt. 24 font 36 frt. Revalescière kétszersült szelencében 2 frt 50 kr és 4 frt 60 kr. Revalescière csokoládé porban és táblákban 12 csészére 1 frt 50 kr. 24 csészére 2 frt 50 kr, 48 csészére 4 frt 50 kr. Porban 120 csészére 10 frt. 288 csészére 20 frt, 576 csészére 36 frt. Kapható Barry du Barry és társa által Bécsben, Wallfischgasse 8 sz. Valamint minden városban jó gyógyszerésznél és tüzseráránál, a bécsi ház el is küldi minden irányba postai utánvétl mellett.

Kolozsvárt: Binder Károlynál. Debreczenben: Mihalovics István a „Kegyetlen” címzett gyógyszerárán. Duna-földvár: Nadhara Pálnál. Brassóban: Fabik Ede és Jekeliusnál. Gyula-Fehérvárt: Mihelyes Zeigmond gyógyszerésznél. Marosvásárhely: Fogarassy Demeternél. Pétervárt: Török Józsefnél. Temesvárt: Quirinyi Alajos és városa gyógyszerárán.

583. Sz.-hoz.

(248)

(3—3)

Árlejtési hirdetmény!

A m. kir. és társ. verespatak-orkai altárnához szükséges 60 mázsa kétszer finomított repce-olajnak folyó évi **september 15-ig** eszközzendő szállításra ezenel pályázat nyitattik.

Vállalkozni kívánók felhivatnak ezen szállításra vonatkozó ajánlataikat folyó évi **augustus 14-ig**, az alólírt m. kir. bányahivatalhoz beküldeni.

M. kir. bányahivatal.

Abrudbányán, 1874. július-hó 10-kén.

Sz. 1743. — 1874.

(249)

(3—3)

árvai.

Árverezési hirdetmény.

Alólírt árvaizsék által ezennel közhírré tétetik, miszerint a Hatfaludi Ferencz kiskorú árvai tulajdonát képező, Aranykúton lévő 83 hold szántó, 11 1/2 hold kaszáló, 1/2 hold legelő, Szopor községében lévő 19 hold szántóból álló tagosított birtokuk, az ezekhez tartozó lakházzal és gazdasági épületekkel együtt, ugyiszintén 21 nap arányosított korcsomajoguk 3 egymástán következő évek 1875-dik évi Szentgyörgy naptól kezdődőleg, a legtöbbet ígérőnek, az alólírt árvaizséknel helyt Kolozsvárt folyó évi **július-hó 27-dik napján d. e. 10 órakor** nyilvános árverezés útján haszonbérbe fog adatni.

Kikiáltási árul 400 frt. o. é. határozottatván.

Az árverezési feltételek alólírt árvaizséknel, a hivatalos órákban megtekinthetők.

Kolozsmegye árvaizsékének Kolozsvárt, 1874. június 18-án tartott üléséből.

Sz. 1197. 1874.

(250)

(3—3)

Pályázati hirdetmény.

Tordamegye torozkói járásában rendszeresített két körjegyzői u. m. torozkó-szent-györgyi és podszági állomásra ezennel pályázat nyitattik. Ezen körjegyzői állomásokkal 400 frt. o. é. évi fizetés, küldöncz illeték, irodai átalány és szabad lakás van összekötve.

Pályázni kívánók az 1871-diki XVIII-ik t. cz. értelmében kellőleg felszerelt folyamodványait, melybe ezen megye szigorló bizottságától nyert bizonyítványt is ellátva legyenek, jelen év **augustus 31-ig** alólírt szolgabíróhoz beadhatják.

Nevezett körjegyzői állomások, azon időtől kezdve választás útján fognak betöltetni.

A járási szolgabírótól.

Torozeón, 1874. június 30-kán.

RÁCZ SÁMSON, szolgabíró.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré teszi alólírt igazgatóság, hogy a kolozsvári hitelbank és zálogkölcson-intézetnél elzálogosított s

folyó évi június-hó végéig

lejt, és még ki nem váltott tárgyak az I. II. osztályból nyílt árverésen el fognak adatni és pedig az

(252)

(1—3)

I. osztályu tárgyak, u. m. ruhaneműk, háziesszközök, árúk stb.

árverése lesz

folyó évi augusztus-hó 17-kén.

A II. osztályu tárgyak, u. m. arany-, ezüst-neműk, ékszerek stb.

árverése lesz

folyó évi augusztus-hó 24-kén.

Az árverések az intézet helyiségében mindig délután 3 órakor kezdődnek.

Figyelemztetés. A kiváltás vagy átírás végett beadott, de még ki nem fizetett s az intézetből el nem vitt zálogjegyek tárgyai ez alkalommal hasonlólag elárvereztetnek.

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogosítva az eladásra kitett tárgyat az árverés kezdete előtt még kiváltani vagy átíratni, a már eladott tárgyakból a bejött többlet őt illeti.

A vevő tartozik a vételért rögtön lefizetni és a tárgyat elvitetni.

Kolozsvárt, július 15-kén, 1874.

A hitelbank és zálogkölcson-társulat igazgatósága.**Legujabban megjelentek és**

Stein János erd. muzeum egyl. könyvkereskedésében
Kolozsvárt kaphatók:

Egyházi beszédek.

Irta Fejes István, sátoralja-ujhelyi ref. lelkész. Első füzet. Ára 2 frt.

Imakönyv templomi használatra.

Irta Albert János, tordai unit. lelkész. Ára füzve 1 frt 80 kr.

Kötve 2 frt 10 kr.

Néhai **VADAS JÓZSEF** kolozsvári első pap és nyugalmazott esperes **egyházi beszédei.**

Kiadták: Nagy Péter, erd. evang. ref. püspök,
Szász Gerő, ev. ref. első pap és esperes,
Szász Domokos, ev. ref. második pap és egyh. jegyző.
Első füzet. Ára 1 frt 20 kr.

Egyházi szent beszédek.

Melyeket különféle alkalomra írt és mondott Péterfi Sándor, hévizi lelkész. Öt füzet. (A VI-dik füzet sajtó alatt.) Ára egy-egy füzetnek 1 frt.

Egyházi beszédek.

Irta Sziládi János, bajai reform. lelkész. Első füzet. Ára 1 frt 60 kr

Halotti bucsuztatók.

Alkalmakra, irta Balogh József. Ára 70 kr.

A halál játéka. I.**A KISÉRTET.**

Társadalmi regény a jelen korból. Irta Féval Pál. Francziából fordította Mártonffy Frigyes. I—III. Ára 3 frt.

Rocámbole föltámadása I.**A touloni gályabörtön.**

Regény. Irta Ponson du Terrail. Francziából fordította Mártonffy Frigyes. I—V. Ára 5 frt.

Szőlészeti és borászati titkok gyűjteménye.**10 ábrával.**

Gyűjtötte és kiadta Tercsánszky József orvos.

Ára 60 kr. postai szétküldéssel 64 kr.

Postadíj elkerülése tekintetéből legcélszerűbb az összeg beküldése.

Szótárak:**Angol — német.**

ELWELL, neues vollständiges Wörterbuch der engl. und deutschen Sprache, umgearbeitet und vielfach verbessert. 2 Theile in einem Bande. 16-te Stereotyp-Ausgabe. Halblederband. 3 fl 30 xr.

FELLER, neuestes Taschen-Wörterbuch engl. deutsch und deutsch engl. in einem Bande. 16-te Auflage in Leinenband 1 fl 80 xr.

JAMES, vollständiges Wörterbuch der engl. und deutschen Sprache, zum Gebrauche für alle Stände, 24-te Stereotyp Ausgabe. 2 Theile in 1 Bande. Halblederband 3 fl.

KALTSCHMIDT, neues vollständiges Wörterbuch der engl. und deutschen Sprache nebst einem kurzen Abrisse der engl. und deutschen Sprachlehre. 2 Theile in 1 Bande gebunden 5 fl. 65 xr.

ROTHVELL, neues und praktisches Wörterbuch deutsch engl. und engl.—deutsch. 2 Bände. Leinenband 3 fl 60 xr.

SCHLÖSSING, Wörterbuch der engl. und deutschen Sprache, für Techniker, u. Kaufleute. 3-te Auflage. Neue wohlfeile Taschen Ausgabe. Ghtet 90 xr.

THIEME, neues vollständiges Hand-Wörterbuch der engl. und deutschen Sprache. Zwölfte Stereotyp-Ausgabe. 2 Theile in 1 Bande. Ghtet 3 fl 60 xr. in Halblederband 4 fl 35 xr.

— — — PREUSSER, neues vollständiges kritisches Wörterbuch der engl. und deutschen Sprache. 2 Theile in 1 Bande. Halblederband 6 fl 90 xr.

Franczia — magyar:

MOLÉ, új franczia — magyar és magyar — franczia szótár. A legjobb kütfők szerint szerkesztve. Harmadik kiadás, 2 rész füzve 3 frt 20 kr: Egybe kötve csinos félbörkötésben 4 frt.

THIBAUT legujabb franczia — magyar és magyar — franczia zsebszótára. 2 rész füzve 2 frt 40 kr. A kettő egybe kötve 3 frt.

Franczia — német:

KALTSCHMIDT, vollständiges Taschen-Wörterbuch der französ. und deutschen Sprache, 10-te Auflage in Leinenband 1 fl 50 xr.

— — — Praktisches Wörterbuch der franz. und deutschen Sprache in zwei Theile. 2-te Auflage. Broschirt 3 fl 60 xr.

MOLÉ, Neues Taschenwörterbuch der französ. und deutschen Sprache, zum Schulgebrauche. 2 Theile in einem Bande. Halblederband 2 fl 55 xr.

— — — Neues Wörterbuch der französ. und deutschen Sprache, zum Gebrauche für alle Stände. Nach den besten Quellen bearbeitet. 2 Theile in 1 Bande, 29-te Stereotyp Ausgabe 4 fl 50 xr.

MOZIN-PESCHIER, vollständiges Wörterbuch der deutschen u. französischen Sprache in 4 Bänden. Mit einem Supplement-Bande. 4-te Auflage. Halblederband 27 fl.

PESCHIER, Wörterbuch der franz. und deutschen Sprache. 2 Bände. Halblederband 9 fl 24 xr.

Ugyan csak

Stein János kereskedésében
kaphatók:

Egy tör története.

Regény. Oettinger után fordította Balázs Frigyes.
Ára 1 frt 20 kr.

A kórisme

megállapítására szükséges
vizsgálati módszerek.

Irta ifj. Purjesz Zsigmond.
Ára 1 frt 20 kr.

Huszonöt év után.

Tóth Kálmán válogatott költeményei. 2 kötet. Pompás díszkötésben.
Ára 3 frt 20 kr.

Kastély és Hámor.

Regény.

Ponson du Terrail után francziából fordítva.
Ára 2 kötetnek 2 frt.

Szabályrendelet

az 1871. évi XVIII. t. cz. 74 és 75
§§. értelmében

a közigazgatási hivatal

ellátására előírt képesség beigazolása végett megkivántató szigorlat tárgyai és megtartási módja iránt. (Lenyomat a „Budapesti Közlönyből.”)
Ára 10 kr. Postán küldve 12 kr.

Magyar önügyvéd

vagyis elméleti és gyakorlati tanácsadó és utmutató a polgári életben

leginkább előforduló jogügyletek elintézésére, továbbá az államfő, az államkormány, s a közigazgatási és bírói hatóságoknál ügyvédi segély nélkül benyújtható mindenemű folyamodványok, kérvények, panaszok, felebbezések, valamint a jogügyleteket tárgyzó magánokiratok és beadványok fogalmazására és szerkesztésére vonatkozólag több száza menő magyar és német szövegű iromány-példával ellátva. Minden osztálybeli honpolgárok használatára. Irta TÓTH LAJOS köz- és váltóügyvéd, Pestmegye volt tiszti főügyésze.

Harmadik, egészen átdolgozott s az időközben hatályba lépett újabb és legújabb hazai törvények alapján kiegészített és jelentékenyen bővített kiadás. Ára 2 frt 40 kr.

(243)

(2—12)

Coca-labdacsok.

Dr. Strauss W. mainai gyógyszerésztől, gyógyszeri állapotok, aranyeres és tüdő-bajok ellen.

Valamint már **Humboldt Sándor** figyelemztetett Kosmos-ában a Dél-amerikában honos coca-növény példátlan erősítő hatására, úgy tetemes orvosi tekintélyek is bizonyítják annak erősítő hatását magvesztés, önfertőzés sat. gyengült nemi és idegszervekre és dr. Sampson Newyorkban legújabbban pótolhatlan gyógyszerként talált a **III. sz. coca-labdacsokban** mindennemű gyengeségi állapot ellen. Tanulmányai folytán a **II. sz. coca-labdacsokban** aranyeres-fájdalmak és az **I. sz. coca-labdacsokban** tüdőbajok és aszkór ellen talált, még előhaladt állapotában is, teljesen ható szert. Egy doboz ára 2 frt. o. ért. 6 doboz 10 frt. o. ért.

Krynochrom.

Felülmulhatlan **hajfestőszert**, visszaállítja a haj eredeti színét, minden baj nélkül, nem fogja meg sem a bőrt, sem a körmeiket. Már európai hírrel bír. Egy ládácska ára kevéscsөл együtt 3 frt. o. ért. 2 ládácska 5 frt.

Kapható Haubner Ede által, gyógyszerész az „angyalhos” **Bécsben**, am Hof, a hitelbank épületében. **Grázban**, Grablovits gyógyszerésznél. **Prágában**, Fürst gyógyszerésznél. **Brünnben**, Schönaich Vincze gyógyszerésznél. Raktár Fürst gyógyszerésznél Prágában.

(33)

HUTFLESZ KÁROLY

(18—*)

megvásárol mindennemű **magyar- és osztrák állam-papírt**, sorsjegyet, arany- és ezüst pénznemeket s leszámítol (escomptirt) mindenféle nyereményeket és szelvényeket 3 hóval a lejáratú idő előtt s eszközöl minden **bel- és külföldi** helyeken történendő bár mily összegű fizetéseket.

Ajánlja legjutányosabb **társasjátékait** és **részletjegyeit**, valamint dúsan ellátott **fűszer-tárát**, **bőrke-reskedését** és **gőzliszteit**;

Ugyiszintén kitűnő minőségű **fagygyugyertya** és **szappan** gyártmányait.

(99)

(13—15)

Nemzetközi Jury

elismerő okirat.

Bécsi világtárlat 1873.

haladási érem.

Legkitűnőbb minőségű

ROMÁN CÉMENT**BENKÓ KÁROLY** és **Társai** gyárából,

— Nyergesújfalun Esztergom-megyében —

használható vízben s ingó talajon, úgy mint száraz földön, vízhatlan szilárd és tartós épületek és épületrészek készítéséhez, valamint mindennemű szobrászmunkákhoz.

Megrendelhető hordó- és zsákokban a legjutányosabb gyári áron

Dietrich Sámuel bizományos urnál Kolozsvárt.